

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U101910

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 20-12-2023

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого від 11.01.2024 № 26

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Третьяк Анастасія Валеріївна

2. Anastasiia V. Tretiak

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8527-6679

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 081

Назва наукової спеціальності: Право

Галузь / галузі знань: право

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Право

Дата захисту: 19-12-2023

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача: Третьяк Анастасія Валеріївна

Код за ЄДРПОУ: 3503205220

Місцезнаходження: вул. Миру, 7, кв. 191, Харків, Харківський р-н., 61007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 2023-17
ID2880

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.53.21

Тема дисертації:

1. Правова охорона довкілля в умовах децентралізації.
2. Legal protection of the environment in the conditions of decentralization.

Реферат:

1. Дисертація присвячена комплексному дослідженню теоретико-правових засад охорони довкілля в децентралізаційних умовах. У роботі розкривається зміст концепцій місцевого самоврядування з точки зору їх екологічної прийнятності, визначається можливість застосування концепцій в сучасних умовах. Аналізуються напрями і результати реформи децентралізації 2014 року в Україні з точки зору її реального та потенційного впливу на екологічні правовідносини, які стосуються сфери поводження з побутовими відходами, охорони рідкісних об'єктів тваринного, рослинного світу та регіональної охорони природно-заповідного фонду України. Встановлюється взаємозв'язок між концепцією сталого розвитку суспільних відносин і децентралізаційними тенденціями в прийнятті екологічних рішень. Розглядається передовий екологічний досвід країн Європейського Союзу, історія яких зазнала реформування системи органів

місцевого самоврядування за принципом децентралізації владних повноважень, та можливе застосування цього досвіду у вітчизняних реаліях. У результаті здійсненого дослідження вироблено низку висновків і рекомендацій, що характеризуються науковою новизною. Зокрема, у дисертації вперше було розглянуто відомі концепції місцевого самоврядування з точки зору їх потенційного впливу на реалізацію екологічної політики в Україні. Відповідно до цього констатовано, що: теорія вільної громади розглядається як неприйнятна в контексті реалізації екологічних рішень через те, що штучні, а отже всі об'єднані територіальні громади (штучного походження), створені паралельно з новим адміністративно-територіальним устроєм, не зможуть наділитися правами щодо вирішення питань місцевого значення. Так само, непринятною через розгляд інституту місцевого самоврядування як різновиду державної влади, особливо в питаннях охорони навколишнього природного середовища, є і державницька концепція. Екологічні проблеми, в переважній більшості, виникають локально і оптимальним рівнем вирішення цих проблем є місцевий. Тож, для їх ефективного врегулювання органи місцевої влади повинні бути наділені певною автономією повноважень, чого не передбачає вищезазначена концепція. Концепція муніципального дуалізму виключно на теоретичному рівні може слугувати надійним підґрунтям проведення виваженої екологічної політики, бо передбачає переміщення на локальний рівень державних повноважень і наближує державну владу до інтересів громадян. У цьому випадку екологічні рішення зможуть продукуватись як на місцевому рівні, так і на центральному, що цілком задовольняє екологічні потреби. Та незважаючи на це, концепція муніципального дуалізму характеризується високим рівнем амбівалентності, існують ризики, що в майбутньому вона може перетворитись, фактично, у державницьку. Децентралізаційна реформа 2014 року в Україні закладає в основу громадівську концепцію місцевого самоврядування. Створення об'єднаних територіальних громад, впровадження фінансової децентралізації, запровадження механізму громадського бюджету (бюджету участі) повністю відповідають громадівській концепції місцевого самоврядування. Зокрема, встановлено, що дана концепція може мати значний позитивний ефект у питаннях реалізації екологічної політики. Теорія соціального обслуговування або належного врядування також містить вагомий потенціал для сфери довкілля, бо вбачає відносини між державою та громадянами як партнерські, де завдання держави визначаються в процесі дискусії, а відповідальність розподіляється між суспільством і державою. Деякі аспекти впровадження цієї теорії вже задекларовані Дорожньою картою щодо впровадження Люксембурзької декларації та Середньостроковим планом пріоритетних дій уряду до 2020 року. З'ясовано, що дана теорія може застосовуватись паралельно з громадівською. Обґрунтовано важливість децентралізаційних тенденцій для забезпечення глобальної стійкості. Глобальні цілі сталого розвитку мають бути переведені у площину локалізованих, сталий розвиток і децентралізація – пов'язані між собою поняття, і реформа місцевого самоврядування може стати необхідним компонентом досягнення цілей, які встановлює концепція сталого або збалансованого розвитку. Акцентовано на тому, що при досягненні низки завдань, які стосуються сфери охорони навколишнього середовища, існує й зворотній тренд, що, у свою чергу, підтверджує необхідність прискорення й удосконалення національних цілей сталого розвитку. Встановлено, що реформа децентралізації 2014 року в Україні здатна позитивним чином впливати на реалізацію екологічної політики та розроблення механізмів збалансованого розвитку екологічних відносин в Україні. Зокрема, за допомогою впровадження й удосконалення: (а) інституту об'єднаних територіальних громад, (б) механізмів просторового планування, (в) бюджету участі, (г) фінансової децентралізації та (ґ) співробітництва територіальних громад.

2. The dissertation is devoted to the complex research of theoretical and legal bases of environmental protection in decentralization conditions. The paper reveals the content of the concepts of local self-government in terms of their environmental acceptability, determines their possible application in modern conditions. The reform of decentralization in 2014 in Ukraine is studied in terms of its real and potential impact on environmental legal relations related to household waste management, protection of rare species of fauna and flora and regional protection of the Nature Reserve Fund of Ukraine. The relationship between sustainable development and decentralization trends in environmental decision-making is established. The best environmental experience of the EU countries, the history of which has been reformed by the system of local self-government on the principle

of decentralization of power, is studied. As a result of the research, a number of conclusions and recommendations were made, which are characterized by scientific novelty. In particular, the dissertation for the first time explored the well-known concepts of local self-government in terms of their potential impact on the implementation of environmental policy in Ukraine. Accordingly, the following conclusions were drawn: the theory of free community is considered unacceptable in the context of environmental solutions because artificial, and therefore all united territorial communities (artificial origin), created in parallel with the new administrative-territorial structure, will not be able to address issues of local importance. Similarly, the state concept is unacceptable due to the consideration of the institution of local self-government as a kind of state power for the sphere of environmental protection. The vast majority of environmental problems arise locally and the optimal level of solving these problems is local. Therefore, for their effective settlement, local authorities must be endowed with a certain autonomy of powers, which is not provided by the above concept. The concept of municipal dualism only at the theoretical level can serve as a solid basis for the implementation of a balanced environmental policy, as it involves the transfer to the local level of state powers and brings state power closer to the interests of residents. In this case, environmental solutions can be produced both at the local and central level, which fully meets environmental needs. Nevertheless, the concept of municipal dualism is characterized by a high level of ambivalence, there are risks that in the future it may become, in fact, state. The decentralization reform of 2014 in Ukraine is based on the civic concept of local self-government. The creation of united territorial communities, the introduction of financial decentralization, the introduction of the mechanism of the public budget (participation budget) are fully consistent with the civic concept of local self-government. In particular, it is established that this concept can have a significant positive effect on the implementation of environmental policy. The theory of social service or good governance also has significant potential for the environment, because it sees the relationship between the state and citizens as a partnership, where the tasks of the state are determined in the discussion and responsibility is shared between society and the state. Some aspects of the implementation of this theory have already been declared in the Roadmap for the Implementation of the Luxembourg Declaration and in the Medium-Term Priority Action Plan of the Government until 2020. It is established that this theory can be applied in parallel with the public one. The importance of the local factor in ensuring global sustainability is substantiated. Global goals of sustainable development need to be translated into localized ones, so sustainable development and decentralization – related concepts and local government reform can be a necessary component of achieving the goals set by the concept of sustainable or sustainable development. Nevertheless, there is a reverse trend in achieving a number of tasks related to the field of environmental protection and the need to accelerate and improve national sustainable development goals. It is established that the decentralization reform of 2014 in Ukraine can have a positive impact on the implementation of environmental policy and the implementation of mechanisms for balanced development of environmental relations in Ukraine. In particular, through the implementation of: (a) the institution of united territorial communities, (b) spatial planning mechanisms, (c) participation budget, (d) financial decentralization and (e) cooperation of territorial communities.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Третьяк А. В. Громадівська теорія місцевого самоврядування як ефективна модель здійснення екологічної політики України на місцях: за та проти. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського//Б.

Київ: Гельветика. 2020. Вип. 2. Ч. 2. С. 15 – 19.

- 2. Tretiak A. V. Decentralization as a determinant of environmental policy development: problemal aspects of legal support of reform on the example of Ukraine. KELM. 2021. № 1 (37). P. 219 – 225.
- 3. Третяк А. В. Децентралізація як детермінанта розвитку екологічної політики: проблемні аспекти правового забезпечення реформи на прикладі України. Ампаро//Б. 2021. Вип. 3. С. 19 – 29.
- 4. Третяк А. В. Перспективи розвитку законодавства у сфері поводження з відходами в умовах реформи місцевого самоврядування в Україні. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції//Б. 2021. Вип. 5. С. 52 – 58.
- 5. Третяк А. В. Правові проблеми у сфері поводження з побутовими відходами в контексті децентралізації. Юридична осінь 2019 року: збірник тез доповідей та наук. повідомлень учасників міжнар. наук-практичн. конф. молодих учених (м. Харків, 29 листопада 2019 р.). За заг. ред. А. П. Гетьмана. Харків: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. 2019. С. 74-76.
- 6. Третяк А. В. Децентралізаційний вектор розвитку як необхідний чинник екологічних змін в Україні. Суспільство, економіка, право: теорія, методологія, концепції розвитку. Матеріали 2 Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 07 – 08 лютого 2020 р.). ГО «Інститут інноваційної освіти». Науково-навчальний центр прикладної інформатики НАН України. Київ: ГО «Інститут інноваційної освіти». 2020. С. 79-81.
- 7. Третяк А. В. Екологічні перспективи впровадження земельної реформи в Україні. Актуальні правові проблеми земельних, аграрних та екологічних відносин в умовах сучасної земельної реформи. Збірник матеріалів науково-практичної конференції (м. Харків, 22 травня 2020 р.). За ред. А. П. Гетьмана та М. В. Шульги. Харків: Юрайт. 2020. С. 289 – 291.
- 8. Третяк А. В. Legal steps to ensure a more environmentally friendly environment in Ukraine in the context of decentralized change. Сучасне суспільство і наука: актуальні дослідження молодих науковців. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції іноземними мовами. (м. Харків, 29 травня 2020 р.) Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. Харків: НЮУ ім. Ярослава Мудрого. 2020. С. 117 – 119.
- 9. Третяк А. В. Сталий розвиток та екологічна складова в Україні: практичний вимір. Юридична осінь 2020 року: зб. тез доповідей та наук. повідомл. учасників міжнар. наук.-практ. конф. молодих учених (Харків, 23 листоп. 2020 р.). Харків. Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. С. 188 – 191.
- 10. Третяк А. В. Об'єднані територіальні громади та їх роль в процесі впровадження сталого розвитку екологічних відносин в Україні. 78 Матеріали XXVI науково-практичної конференції «Теорія та практика сучасної юриспруденції» (м. Харків, 20 грудня 2020 р.). Харків: Бровін. О. В. 2020. Том №2. С. 124 – 127.
- 11. Третяк А. В. Інститут місцевого самоврядування як механізм реалізації екологічної політики України. Актуальні питання стратегії державної екологічної політики України на період до 2030 року : матеріали "круглого столу" (Харків, 21 трав. 2021 р.) Харків: Право. С. 359 – 362.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0116U006161, 0111U000962

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гетьман Анатолій Павлович

2. Anatolii P. Hetman

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1987-2760

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Данилюк Леся Романівна

2. Lesia R. Danyliuk

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3201-8881

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Код за ЄДРПОУ: 02125266

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 57, Івано-Франківськ, 76018, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гафурова Олена Вікторівна

2. Olena V. Hafurova

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1986-826X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Туліна Ельбіс Євгенівна

2. Elbis I. Tulina

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8780-5682

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Суєтнов Євгеній Павлович

2. Yevhenii P. Suietnov

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4094-444X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. **Заключні відомості**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Шеховцов Володимир Володимирович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Шеховцов Володимир Володимирович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Лейба Людмила Василівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна